

Allah ağır yük yüklememiştir

Hüseyin Bey: “Bakara Suresi’nin 286. ayetinde geçen ‘Allah hiç kimseye gücünün yeteceğinden başka yük yüklemmez. Ey Rabbimiz, bize bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme’ denmesinin hikmeti nedir?”

ALLAH DİNİ KOLAY KILMIŞTIR

Allah dini ‘yaşanmaz ve zor’ emirlerle değil; ‘yaşanır, hayatın gerçeklerine uygun ve kolay’ emirlerle bize göndermiştir. Bediüzzaman’ın ifadesiyle dinin emirlerinde “teklif-i mâlâyutak yoktur.”¹

Allah dinde insana güç yetirebildiği işleri emretmiştir.
İbadet emirlerini kişinin güç yetirebilme sınırına kadar indirgemıştır.

Meselâ yolcu olana orucu erteleme ve sonradan kaza etme izni vermesi²; oruç tutmaya güç yetiremeyen kişiye fidye verme yolunu göstermesi³; fidye verecek de gücü yoksa tamamen affetmesi; keza hasta olan kişinin namazını yapabileceği ölçüde kolaylaştırması⁴; yolcuya namazı kısaltma⁵ izni vermesi⁶ Allah’ın kullarına güç yetiremediği hususları emretmediğinin sadece görünen delillerindendir.

Bu, Allah’ın şefkat ve merhametinin dindeki imzasıdır.

ALLAH DİLERSE ŞÜPHESİZ ZORU DA EMREDER

Oysa Allah dilerse elbette kullarını zor imtihanla da baş başa bırakır.
Allah yardım etmezse zor imtihanı başarmaya kulun gücü yetmez.
Fakat kendisine sığınan kullarına Allah hep yardım etmiştir.

Amalika kavmi komutanı Calut, İsrailoğullarına saldırıyordu. Allah’ın seçtiği bir komutan olan Talut ise İsrailoğullarından bir ordu toplayarak Calut ile savaştı. Bu savaş öncesinde Talut’un askerleri zor bir ihlâs imtihanından geçirildiler. Sıcak bir havada bir ırmaktan geçeceklerdi. İrmaktan su içmeleri haram kılınmıştı. Kur’ân şöyle anlatıyor:

“Tâlût, ordu ile hareket edince, ‘Şüphesiz Allah, sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim ondan içerse benden değildir. Kim onu tatmazsa işte o bendendir. Ancak eliyle

bir avuç alan başka' dedi. İçlerinden pek azı hariç, hepsi ırmaktan içtiler. Tâlût ve onunla beraber iman edenler ırmağı geçince, (geride kalanlar) 'Bugün bizim Câlût'a ve askerlerine karşı koyacak gücümüz yok' dediler. Allah'a kavuşacaklarını kesin olarak bilenler (ırmağı geçenler) ise şu cevabı verdiler: 'Allah'ın izniyle büyük bir topluluğa galip gelen nice küçük topluluklar vardır. Allah, sabredenlerle beraberdir.'"7

ZOR BİR İMTİHAN: İÇİMİZDEN GEÇENLERDEN SORUMLU TUTULMAK

Bakara Suresinin 284. ayeti zor bir imtihandan haber veriyordu.

Ayet şöyledir: "İçinizdekini açığa vursanız da, gizleseniz de Allah sizi, onunla sorguya çeker."8 Bu ayet Ashab-ı Kirama çok ağır geldi. Resulullah Efendimiz'e (asm) ağlayarak şöyle dert yandılar:

"Ya Resulallah! Namaz, oruç, cihad, sadaka gibi gücümüzün yeteceği amellerle mükellef olduk. Şimdi ise bu ayet indirildi. Hâlbuki bizim buna gücümüz yetmeyecek. İnsanın içinde bazen öyle düşünceler dolaşır ki, dünyaları verseler bunların kalbinde bulunmasını arzu etmez!"

Peygamber Efendimiz (asm) ise:

"Siz de, sizden önceki kitap ehli gibi, 'Duyduk ve isyan ettik' mi diyeceksiniz? Siz, 'Duyduk ve itaat ettik, ey Rabbimiz bağışlamanı dileriz, dönüş ancak Sanadır' deyiniz!" buyurdu.

O andan itibaren Sahabîler 'Semi'nâ ve ata'nâ ğufrâneke Rabbenâ ve ileyke'l-masîr' demeye başladılar. Öyle ki bu ifadeyi dillerinde vird yaptılar ve bu virdi ağlayarak söyleye söyleye gönülleri yatıştı.

ALLAH AF AYETLERİ GÖNDERİYOR

Sahabîlerin bu hâlimden Allah razı oldu ve 285. ayet nazil oldu. Bu ayet, Sahabîlerin bu güzel zikirlerinden bahsediyor.

Ardından ise bir müjde, istiğfar ve dua ayeti olarak, bahsettiğiniz 286. ayet nazil oldu. Bu ayet Allah'ın zorlukları emretmediğini bildiriyor ve ümmete Allah'ın razı olacağı biçimde dua öğretiyor.

Ayet mealen şöyledir:

"Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik

kendi yararına, kötölük de kendi zararınadır. (Şöyle dua ediniz): ‘Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.’”9

Dipnotlar:

- 1- Mektubat, s. 73; Şualar, s. 406;
- 2- Bakara Suresi: 185;
- 3- Bakara Suresi: 184;
- 4- Buharî, 3/397;
- 5- Nisa Suresi: 101;
- 6- Buharî, Taksir-i Salât, 571;
- 7- Bakara Suresi: 249;
- 8- Bakara Suresi: 284;
- 9- Bakara Suresi: 286.